Pasaulio lietuvių žinios ir patirtis – Lietuvai

Šių metų lapkričio 14–16 d. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, vyks jau XVI pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas (MKS). Apie būsimo renginio svarbą, tikslus, temas kalbamės su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininke Dalia Henke ir PLB atstove Lietuvoje Vida Bandis.

Prieš pradėdami pokalbį, skaitytojams pateikiame keletą istorinių faktų apie Mokslo ir kūrybos simpoziumus:

Pirmasis simpoziumas buvo surengtas prieš 50 metų – 1969 metais Čikagoje. Pirmojo MKS idėja buvo suburti išeivijoje gyvenančius mokslininkus, gydytojus, inžinierius, architektus, menininkus, kad jie galėtų pasidalinti mintimis apie įgyvendintus darbus, išradimus, praplėsti savo profesinį akiratį, užmegzti bendradarbiavimo ryšius, taip pat supažindintų plačiąją visuomenę su laimėjimais savo srityse. Pirmasis simpoziumas buvo skirtas 400 metų aukštojo mokslo Lietuvoje sukakčiai paminėti. Jis buvo svarbus ne tik dėl mokslo žinių sklaidos, jo metu išeivijos šviesuomenė kėlė ir Lietuvos laisvinimo klausimą, nepriklausomos Lietuvos idėją. Pasibaigus I simpoziumui tapo akivaizdu, kad toks renginys yra labai svarbus ir jį būtina rengti ateityje. Antrasis simpoziumas įvyko po ketverių metų Čikagoje ir buvo skirtas organizuoto lietuvių gyvenimo JAV šimtmečiui paminėti. Simpoziume pranešimus skaitė daugiau kaip 100 dalyvių iš įvairių sričių, simpoziumą globojo JAV Lietuvių Bendruomenė. III (1977), IV (1981), V (1985) ir VI (1989) simpoziumai vyko Čikagoje. Šie unikalūs renginiai pritraukdavo vis daugiau mokslininkų, plačiąją visuomenę. Štai, V simpoziume, skirtame išeivijos lietuvių kultūrinei ir visuomeninei veiklai, buvo perskaityta 240 pranešimų, net trys šio simpoziumo plenarinės sesijos buvo skirtos ryšiams su Lietuva. 1989 metais simpoziumas buvo išskirtinis, jame jautėsi atgimimo dvasia,

Lietuva laisvėjo, į simpoziumą pirmą kartą atvyko per 100 mokslininkų iš Lietuvos, pranešimus skaitė net 300 savo srities žinovų – mokslininkų, inžinierių, gydytojų ir kt. Simpoziumai išsiplėtė: pirmieji penki buvo labiau orientuoti į JAV gyvenančius lietuvius mokslininkus ir savo sričių profesionalus, o VI jau įtraukė viso pasaulio lietuvius, taip pat ir Lietuvos mokslininkus. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, 1991 metais pirmą kartą MKS buvo surengtas Lietuvoje, tai buvo unikalus renginys, kuriame dalyvavo per 6 tūkst. dalyvių. Paskutinis, XV, simpoziumas, vyko 2011 metais Lietuvoje ir tai buvo jungtinis renginys su Pasaulio lietuvių ekonomikos forumu.

Simpoziumui surengti buvo suburta iniciatyvinė grupė, kuriai jūs taip pat priklausote. Papasakokite, kas dalyvavo iniciatyvinės grupės darbe, kokie buvo keliami klausimai.

Vida Bandis: 2018 metų lapkričio 15 dieną įvyko simpoziumo iniciatyvinės grupės susitikimas, kuriame ir buvo nutarta po metų surengti mokslo ir kūrybos simpoziumą. PLB pirmininkės Dalios Henke iniciatyva į pirmą pasitarimą susirinko užsienio ir Lietuvos mokslo ir visuomenės veikėjai. Susitikime Pasaulio Lietuvių Bendruomenei atstovavo PLB pirmininkė Dalia Henke, PLJS pirmininkas Vladas Oleinikovas, PLB valdybos narė, PLB Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen, Norvegijos Lietuvių Bendruomenės narys, Norvegijos mokslo ir technologijų universiteto profesorius Gediminas Karoblis, politologas ir viešųjų ryšių bei organizacijų plėtros specialistas Darius Udrys, viešųjų ryšių ekspertas Arūnas Pemkus, Lietuvos ir Kanados prekybos rūmų prezidentas Rimas Čuplinskas. Į iniciatyvinę grupę įsitraukė ir VDU Istorijos katedros profesorius,

Lietuvių išeivijos instituto direktorius profesorius Egidijus Aleksandravičius, Vilniaus universiteto docentas Darius Kuolys, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius Juozas Augutis, VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto dekanas Šarūnas Liekis, VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto profesorius Alvydas Jokubaitis, Valdemaras Razumas (nuo 2019 m. vasario eina švietimo, mokslo ir sporto viceministro pareigas).

Noriu pasidžiaugti, kad visi iniciatyvinės grupės nariai labai entuziastingai pritarė idėjai surengti pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumą. Buvo pabrėžta, kad XVI simpoziumas turėtų atliepti šiandieninius pasaulio lietuvių akademinės ir intelektualinės bendruomenės poreikius. Būtina stiprinti pasaulio lietuvių mokslininkų ir kūrėjų bendradarbiavimą, įtraukti įvairių diasporos kartų žmones, ypač jaunimą.

Iš pradžių simpoziumai buvo rengiami kas ketverius metus, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę – kas dvejus ar trejus metus Lietuvoje ir Čikagoje. Nuo paskutinio simpoziumo praėjo jau aštuoneri metai. Kaip ir kam kilo mintis surengti XVI MKS Lietuvoje. Ar galima būtų teigti, kad stengiamasi atgaivinti MKS tradiciją?

Dalia Henke: Nors simpoziumo pavadinimas nuo 1969 m. nepakito, bet šį kartą šiek tiek pakeitėme šio renginio formatą. XVI simpoziumas skirtas Pasaulio lietuvių metams paminėti. Į simpoziumą susirinks įvairių sričių lietuvių kilmės mokslininkai ir kūrėjai iš Lietuvos ir įvairių pasaulio šalių. Buvo kviečiami mokslininkai, kūrėjai iš kelių žemynų. Planuojama, kad į simpoziumą susirinks apie 200 dalyvių iš įvairių šalių: Vokietijos, Australijos, Kanados, JAV, Jungtinės Karalystės, Šveicarijos, Norvegijos, Airijos ir kt. Susirinkusieji, kitaip nei iki šiol, ne dalinsis savo moksline patirtimi ar moksliniais pasiekimais, tačiau diskutuos Lietuvai aktualiomis temomis, kels įvairius klausimus, ieškos atsakymų. Pavyzdžiui, kokiomis patirtimis, kokia istorine savimone remiasi dabartinė lietuvių tapatybė. Su kokiais iššūkiais ji susiduria? Kokią mūsų tapatybę kuria, turėtų kurti mokykla ir viešoji erdvė? Ar turime geopolitinę vaizduotę besikeičiančios pasaulio tvarkos, ekonominių galių ir technologijų kontekste? Kokią vietą užimame ir turėtume užimti naujoje postmodernioje geopolitinėje realybėje? Ir daug kitų aktualių Lietuvai klausimų. Taigi, šių metų simpoziumas orientuotas ne į mokslines diskusijas, bet į konkrečias Lietuvai ir lietuviams aktualias sritis, pasitelkiant pasaulio lietuvių profesines žinias ir patirtis. Simpoziumas prasidės įvadine sesija, kurioje bus svarstoma, ar moksle ir kūryboje semiamės stiprybės iš

praeities, kokia turėtų būti pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumų misija. Be įvadinės, vyks keturios sesijos ir baigiamoji sesija, kurioje bus įvertinti simpoziumo privalumai ir silpnosios pusės, įvykusių plenarinių sesijų ir diskusijų kokybė, gylis ir nauda, kalbama apie tai, kokie simpoziumai turėtų būti ateityje.

Koks šio simpoziumo tikslas ir kokių tikimasi rezultatų?

Dalia Henke: Pagrindinis šio unikalaus renginio tikslas yra suburti viso pasaulio lietuvius mokslininkus, kūrėjus, intelektualus dalyvauti bendrose diskusijose Lietuvai aktualiomis temomis: kokia universitetų ir mokslo žmonių misija; kas manome esantys; kuo norime būti; geopolitiniai iššūkiai ir Lietuvos mokslai; žiniasklaida, intelektas, kūryba. Apibendrinus rezultatus galėtų būti netgi parengtas dokumentas, strategija, kurioje atsispindėtų simpoziume diskusijų metu gimusios idėjos, įžvalgos, ką reikia daryti norint kurti gerovės valstybę.

Kuo šis simpoziumas svarbus Lietuvai ir užsienyje gyvenantiems lietuviams?

Dalia Henke: Kaip sakė buvęs Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Bronius Nainys, kuris, beje, buvo vienas iš iniciatorių surengti pirmąjį mokslo ir kūrybos simpoziumą, „esame lietuviai, kuriems rūpi ir kuriuos domina lietuvių tautos civilizacija, jos išlikimo ir vystymosi eiga ir ateitis“.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenei rūpi Lietuva, jos ateitis. Manau, svarbu tęsti mokslo ir kūrybos simpoziumų tradiciją, telkti žmogiškąjį kapitalą, kaupti mokslininkų patirtį ir žinias, įgytas plačiame pasaulyje, bei pritaikyti jas kuriant Lietuvos gerovę.

Simpoziumas yra didžiulis renginys, sutraukiantis lietuvius iš viso pasaulio ir Lietuvos. Su kokias iššūkiais susiduriama organizuojant renginį?

Vida Bandis: Taip, tai didžiulis renginys ir vienas iš iššūkių yra finansų sutelkimas jam organizuoti. Džiaugiamės, kad renginį iš dalies finansuoja Lietuvių Fondas (JAV), Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kultūros ministerija. Reikėtų pabrėžti, kad savo lėšomis prisideda ir didžiulį organizacinį darbą atlieka Vytauto Didžiojo universitetas.

Dėkojame už pokalbį.

Kalbino Virginija Grybaitė

pasauliolietuvis.lt

„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS